

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.VI.35.375/2017/5.

A tanács tagjai: Dr. Sperka Kálmán a tanács elnöke, Dr. Sugár Tamás előadó bíró, Dr. Mudráné Dr. Láng Erzsébet bíró

A felperes: felperes neve (felperes címe)

A felperes képviselője: ... Ügyvédi Iroda

Az alperes: alperes neve

Az alperes képviselője: Dr. ... jogtanácsos

A per tárgya: felügyeleti bírság tárgyában hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a felperes

A felülvizsgálati kérelem száma: 20.

Az elsőfokú bíróság neve, határozatának kelte és száma: Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2017. április 6-án kelt 31.K.32.400/2016/19. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 31.K.32.400/2016/19. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 60.000.- (hatvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg felhívásra az államnak 70.000.- (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes a ... Zrt. (a továbbiakban: Zrt.) igazgatóságának tagja volt 2012. április 27-től, a kinevezése 2019. április 25-ig meghosszabbításra került.
- [2] Az alperes a Zrt.-nél hivatalból indított ellenőrzési eljárás keretében vizsgálatot folytatott le, melynek eredményeként a 2015. március 4-én kelt határozatával visszavonta az engedélyét, valamint kezdeményezte a cég felszámolását. Az illetékes bíróság a 2015. március 5-én kelt végzésével elrendelte a Zrt. felszámolását.
- [3] Az alperes 2015. augusztus 28-án értesítette a felperest, hogy vele szemben a 2012. december 31.-2015. február 23. közötti időszakra hivatalból célvizsgálatot indított. A vizsgálati jelentést a felperes részére a hatóság nyilatkozattétellel megküldte.
- [4] Az alperes a 2016. május 13-án kelt H-JÉ-III-B-29/2016. számú határozatában a felperest, mint a Zrt. volt igazgatósági tagját a befektetési vállalkozás igazgatósági, valamint irányítási jogkörrel rendelkező vezető testülete tagjának felelősségére vonatkozó jogszabályi előírások súlyos megsértése miatt 20.000.000.- forint felügyeleti bírság megfizetésére kötelezte. A határozat rögzíti a vizsgálat során tett megállapításokat és azok jogi minősítését. Az I. pont a felügyeleti adatszolgáltatási és a belső nyilvántartás meghamisítása, a II. pont az ügyfelek pénzügyi eszközeinek jogtalan kezelése, míg a III. pont a társaság éves beszámolóinak jóváhagyása körében tartalmaz megállapításokat. Az alperes kifejtette, hogy a Zrt. megsértette a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bszt.), valamint a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) egyes szabályait.
- [5] A határozat IV. pontjában az alperes vizsgálta a felperes Zrt.-ben betöltött tisztségeit, ehhez kapcsolódó kötelezettségeit és felelősségét, majd a V. pontban megállapításokat tett a felperes személyes felelőssége vonatkozásában. Rámutatott, hogy a felperes személyes felelőssége a Bszt. 4. § (2) bekezdés 97) pontján, 21/A. § (1) bekezdésén és 94. § (1) bekezdés a) pontján alapul. A felperes magatartásának nem csak a jogszabályokban és a belső szabályzatokban foglaltaknak kell megfelelni, hanem felelős mindazon rendszerek kialakításáért és működéséért, amelyeket a vonatkozó jogszabályi rendelkezések és az ezeken alapuló egyéb belső szabályzatok megkövetelnek. A Zrt. működése alapvető jogszabályi követelményeknek nem felelt meg, a felperes mint igazgatósági tag, egyúttal mint az irányítási jogkörrel rendelkező vezető testület tagja tisztségei betöltése során nem biztosította a társaság szabályszerű működését, és nem a tőle elvárható gondossággal járt el.
- [6] A bírság kiszabása körében az alperes hivatkozott többek között a alperes neveről szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MNB tv.) 75. § (5), (6) bekezdésére. Megállapította, hogy a Zrt.-nél feltárt, a határozat indokolása I-III. pontjában részletezett jogsértések bekövetkeztéséért a felperes személyes felelőssége

megállapítható. Azok jellege, tárgyi súlya, hatása és következménye egyaránt rendkívül súlyosak, a Zrt. felszámolásához vezettek. A bírságnál enyhébb fokozatú felügyeleti intézkedés alkalmazása e miatt nem célravezető. A felperes állításai nem alkalmasak a felelőssége alóli kimentésre. A bírság összegét az alperes a kiszabható maximumban határozta meg, mely véleménye szerint szükséges az egyedi és általános prevenció céljának megvalósításához.

A kereseti kérelem

- [7] A felperes eljárási- és anyagi jogi jogszabálysértésekre hivatkozással keresettel támadta az alperes határozatát.

Az elsőfokú ítélet

- [8] A közigazgatási és munkaügyi bíróság jogerős ítéletében a keresetet elutasította. Kiemelte, hogy a felperessel, mint volt vezető állású személlyel szemben az alperesnek hatásköre volt célvizsgálatot indítani és ezen belül intézkedést alkalmazni. A vizsgálat elrendelésének és az intézkedés alkalmazásának egyetlen korlátját az MNB tv. 75. § (5) bekezdése tartalmazza, melyet az alperes betartott. Nem helytálló az a felperesi okfejtés, hogy az MNB 75. § (5) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a volt vezető állású személlyel szemben intézkedni az alperes csak akkor lenne jogosult, ha az intézkedés idején még az adott társaság vagy tevékenység ellenőrzöttnek minősülne, és a társaság ellenőrzésének vagy tevékenységének megszűnésével már nem lenne indítható eljárás, ekként nem lenne alkalmazható intézkedés a volt vezető állású személlyel szemben.
- [9] Az alperes jelentése a határozat meghozatalát megelőzően 2016 februárjában elkészült, melyet a felperes megkapott. A 2016. május 19-én kelt vizsgálati jelentés megküldésére csak azért került sor, hogy bemutassa azt, miszerint a februárban kelt jelentésben foglaltakat a hatóság változatlanul fenntartotta. A felperes nem jelezte, hogy élni kíván nyilatkozattételi jogával, a jelentésre vonatkozó észrevételeit kifejtette, melyeket az alperes határozatában értékelte.
- [10] Az ügy érdemében a bíróság kifejtette, hogy a felperes felelőssége vonatkozásában nem annak van jelentősége, hogy milyen feladatban vett részt, vagy volt-e tudomása az adatszolgáltatás mikénti teljesítéséről, vagy a beszámoló nem valós adatokon voltáról, illetve rendelkezett-e hozzáférési jogosultsággal a fiktív ügyfél számlához, hanem annak, hogy kimentési okot tud-e bizonyítani. A felperes ilyen bizonyítást a közigazgatási eljárás és a per folyamán nem terjesztett elő, nem igazolta, hogy az elvárható fokozott gondosságot tanúsította.
- [11] A bírság tekintetében az alperes a jogalap és az összezszerűség körében is indokolta határozatát, a bírság összege a Pp. 339/B. §-

ában írtaknak megfelelően került megállapításra.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [12] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet annak hatályon kívül helyezése és a keresetnek való helytadás iránt.
- [13] Álláspontja szerint az alperes a 2015. március 4-i felügyeleti határozatával visszavonta a Zrt. tevékenységi engedélyét, majd kezdeményezte annak felszámolását, ez által megszűnt az ellenőrzési jogköre is, melyet alátámaszt az MNB tv. 62. § (1) bekezdés b) pontja. A felperessel szembeni célvizsgálat megindításának időpontjában a Zrt. és a felperes már nem volt felügyelt intézmény, így az MNB tv. 39. §-ában meghatározott törvények hatálya alá tartozó személy. Az MNB tv. 75. § (1) bekezdésében rögzített bírság kiszabásának csak a jogsértés előzetes megállapítását követően van lehetőség, amit csak az eljárást lezáró alperesi határozat tartalmaz. A Bszt. és az MNB tv. kogens jogszabályok, melyeket nem lehet kiterjesztően értelmezni, a helyes jogértelmezés pedig az, hogy a felperes vonatkozásában már nem volt felügyeleti hatóság, így nem indíthatott az alperes az MNB tv. 62. §, 64. § (1) bekezdés b) pontjában, (4) bekezdésében foglalt ellenőrzési eljárás keretében hivatalból célvizsgálatot. Az alperes és a bíróság is tévesen értelmezte az MNB tv. 75. § (5) és (6) bekezdését. Utóbbival a jogalkotó azt kívánta szabályozni, hogy a felügyeleti intézmény ellenőrzése során feltárt jogsértések alól a vezető tisztségről való lemondással ne lehessen mentesülni.
- [14] A felperes hangsúlyozta, hogy a határozattal együtt megküldött vizsgálati jelentés dátuma 2016. május 19-e későbbi, mint az eljárást lezáró határozaté. Jogszabálysértő a bíróság azon megállapítása, hogy a 2015. május 19-i vizsgálati jelentés a határozat hozatalakor az alperes rendelkezésére állt.
- [15] A felperes szerint a bíróság tévesen értelmezte az MNB tv. 77. § (2) bekezdését. Az ítéleti megállapítással szemben a felperes úgy járt el, ahogy az ilyen tisztséget betöltő személytől az adott helyzetben általában elvárható. Ezt igazolják a bírósági eljárás során csatolt iratok, melyek szerint az igazgatósági és felügyelő bizottsági üléseken a Karácsony Miklós féle számla, illetve a Zrt.-nél felhalmozódott hiány soha nem merült fel. Az alperes 2010. évi átfogó jelentése szintén nem tárt fel szabálytalanságot. Nem várható el az, hogy az igazgatósághoz csak 2012-ben csatlakozó felperes a visszaéléseket felfedezze. A büntetőügyben felvett tárgyalási jegyzőkönyv is azt rögzíti, hogy az alperes alelnöke és alkalmazottja a visszaélés felfedezését megelőzően a Zrt.-nél visszásságot nem tapasztaltak. A jogerős ítéletben a bíróság nem tett eleget a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 221. § (1) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségének.
- [16] A felperes nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a bíróság nem adta

indokát annak, hogy miért mellőzte a felperes azon bizonyítási indítványát, mely szerint keresse meg a Zrt. felszámolóját a Zrt. éves könyvvizsgáló jelentéseinek csatolására a vizsgált évekre vonatkozóan.

- [17] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását indítványozta.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [18] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.
- [19] A Pp. 275. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A jogerős ítélet csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálható felül.
- [20] A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a pontosan és törvényesen megállapított tényállásból helytálló jogi következtetéseket vont le. A jogerős ítéletben írtakkal a felülvizsgálati bíróság túlnyomó részt egyetért, a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra reagálva az alábbiakat fejti ki.
- [21] A Kúria Kfv.I. tanácsa a Kfv.I.35.126/2017/8. és Kfv.I.35.168/2017/5. számú ítéleteiben a Zrt. igazgatóságának másik két tagja ügyében hozott döntést. A Kúria jelen ügyben eljáró tanácsa mindenben egyetért a másik tanács által hozott ítéletektől, azoktól nem kíván eltérni.
- [22] Az MNB tv. 4. § (9) bekezdése értelmében az MNB ellátja a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletét. Az MNB tv. 39. § (1) bekezdés 1) pontja szerint ha törvény eltérően nem rendelkezik, az MNB a 4. § (9) bekezdésében meghatározott feladatkörében ellátja a Bszt. hatálya alá tartozó szervezetek, személyek és tevékenységek felügyeletét. Az MNB tv. 62. § (1) bekezdés b) pontja alapján az MNB ellenőrzési jogköre a 39. §-ban meghatározott törvények hatálya alá tartozó személy és szervezet működésére és tevékenységére vonatkozó jogszabályok megtartásának, valamint az MNB hatósági határozataiban foglaltak végrehajtásának ellenőrzésére terjed ki.
- [23] A fenti jogszabályhelyekre alapítottnan az alperes ellenőrzési jogköre a Zrt.-re, valamint a Bszt. hatálya alá tartozó személyekre, így a vezető állású tisztségviselőkre is kiterjed.
- [24] Az ellenőrzési jogkör gyakorlásának időbeli korlátja körében az MNB tv. 75. § (5) és (6) bekezdése az irányadó. A 75. § (5) bekezdése rögzíti, hogy nem lehet intézkedést alkalmazni a mulasztásnak vagy kötelezettségszegésnek az MNB tudomására jutásától számított három év, illetve az elkövetéstől számított öt év elteltével. A 75. § (6) bekezdése rögzítette, hogy az (5) bekezdésben meghatározott határidőkön belül intézkedés akkor is alkalmazható, ha az intézkedéssel érintett természetes személy az intézkedés alkalmazásakor már nem áll az ellenőrzött személyek és szervezetek alkalmazásában, megbízatása megszűnt, vagy az ellenőrzött

tevékenységet már nem végzi.

- [25] A felülvizsgálati bíróság hangsúlyozza, hogy az MNB tv. 75. § (6) bekezdése minden, az MNB tv. hatálya alól való kikerülésre alkalmazandó, így azokra az esetekre is, amikor a természetes személy az intézkedéskor azért nem áll az ellenőrzött szervezet alkalmazásában, mert vagy maga a szervezet – vagy a felügyelő biztos kirendelése miatt a betöltött vezető tisztség szűnt meg. Az „ellenőrzött” jelző itt nem értelmezendő sem múlt időként, sem folyamatos jelenidőként. Ténylegesen azt az alperessel szembeni követelményt jeleníti meg, hogy a szervezet felügyeleti ellenőrzése során feltárt jogszabálysértő tevékenység esetén vizsgálni szükséges a vezető állású személyek felelősségét. Az elsőfokú bíróság az MNB tv. 75. § (5), (6) bekezdései és 62. § (1) bekezdés b) pontjának értelmezésével és összevetésével helyesen állapította meg, hogy az alperes hatáskörrel bírt a megszűnt Zrt.-ben igazgatósági tagságot viselő felperessel szemben cégvizsgálat lefolytatására és bírság alkalmazására. A felperes érvelésével szemben az elsőfokú bíróság nem értelmezte tévesen az MNB tv. 75. § (5) és (6) bekezdéseit.
- [26] Az alperes vizsgálata megállapításait vizsgálati jelentésben foglalta össze, melyet 2016. február 19-én megküldött a felperes részére, aki az abban foglaltakra 2016. március 18-án és 2016. április 21-én az alpereshez érkezett beadványaiban tett észrevételeket. A felperes észrevételeit az alperes határozatában figyelembe vette, azokat értékelte. A 2016. május 19-i keltezéssel készített és a felperesnek szintén megküldött okiratból rá nézve jogok, kötelezettségek nem keletkeztek, ezért erre hivatkozással az alperesi határozat jogszerűsége nem vitatható.
- [27] A Bszt. 21/A. § (1) bekezdése kimondja, hogy az irányítási jogkörrel rendelkező vezető testület felelős a) a számviteli és a pénzügyi beszámolási rendszer integritásáért, ideértve a pénzügyi és az operatív ellenőrzés, és a jogszabályoknak és sztenderdeknek való megfelelés biztosítását, valamint b) az adatszolgáltatásért, a nyilvánosságra hozatalért és a kommunikációért. A Bszt. 94. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a befektetési vállalkozás és az árutőzsdei szolgáltató a működésére és tevékenységére vonatkozó jogszabályokban, illetve szabályzatokban foglaltak betartásáért a részvénytársasági formában működő befektetési vállalkozás és árutőzsdei szolgáltató igazgatóságának és felügyelő bizottságának elnöke és tagja felelős azzal, hogy egyúttal biztosítja a működéshez és a tevékenység végzéséhez szükséges tárgyi, technikai, szervezeti és személyi feltételek, valamint szabályok és eljárások meglétét és alkalmazását.
- [28] A Kúria rámutat, hogy az előző pontban felhívott jogszabályhelyekre figyelemmel a felperes, mint a Zrt. igazgatósági tagja a törvény erejénél fogva felelősséggel tartozik a kialakult jogszabálysértő helyzetért, vagyis a jogszerűtlen intézményi működésért. A Zrt. jogszabályellenes tevékenységét az alperesi határozat részletesen és megalapozottan rögzítette, azokat a felperes nem vitatta.

- [29] Az MNB tv. 77. § (2) bekezdése kimondja, hogy nem kötelezhető bírság fizetésére az, aki bizonyítani tudja, hogy úgy járt el, ahogy az ilyen tisztséget betöltő személytől az adott helyzetben általában elvárható. A 77. § (3) bekezdése alapján testületi szerv esetében nem kötelezhető bírság megfizetésére azon testületi tag, aki a bírság alapját képező döntés meghozatalában nem vett részt, vagy a döntés ellen szavazott és ezt az ülésről készített jegyzőkönyvben rögzítették.
- [30] A személyes felelősség alóli mentesülés eseteit az MNB tv. 72. § (2) és (3) bekezdései szabályozzák. A (2) bekezdés szerinti esetkör a személyes felelős tevőleges bizonyítási magatartásán alapul, míg a (3) bekezdés olyan objektív tényeken, melyek a felelős személy tevőleges magatartása nélkül is észlelhetők. A felperes felülvizsgálati kérelmében az MNB tv. 77. § (2) bekezdéséhez kapcsolódó előadást tett. Okfejtése szerint a keresetlevélben előadottak, valamint a perbeli nyilatkozatok és a becsatolt okirati bizonyítékok igazolják, hogy az adott helyzetben elvárhatóan cselekedett.
- [31] A Kúria rámutat, hogy a közigazgatási és munkaügyi bíróság iratellenes megállapítást tett, amikor rögzítette, hogy a felperes a kimentésre vonatkozóan a per folyamán bizonyítást nem terjesztett elő. Ezzel szemben a felperes a 11. alszámon csatolta a Fővárosi Törvényszék előtt folyamatban lévő büntető ügy egyik tárgyalási jegyzőkönyvét, a PSZÁF határozatát, valamint a Zrt. több igazgatósági ülésről készített jegyzőkönyvét 2012. január 11-től 2016. január 26-ig.
- [32] A felülvizsgálati bíróság a csatolt iratokat értékelve kiemeli, hogy azok nem alkalmasak annak bizonyítására, hogy a felperes az adott helyzetben általában elvárható módon járt el. A Kúria osztja az alperes azon okfejtését, hogy az igazgatóság tagjai - köztük a felperes - maguk alakítottak ki olyan működési modellt, illetve nem léptek fel azon modell működése ellen, amely elfedte a belső szabályozás alapvető hiányosságát és alkalmatlanságát a Zrt. valós helyzetének tükrözésére. A felperes az igazgatóság és az irányítási jogkörrel rendelkező vezető testület tagjaként számos döntési jogosultsággal és intézkedési lehetőséggel rendelkezett, melyekkel a Zrt. működését összhangba hozhatta volna a jogszabályi előírások által meghatározott követelményekkel. A felperestől elvárható lett volna, hogy a döntési és irányítási jogosultságaival élve közreműködjön egy olyan belső kontrollrendszer kiépítésében, amelyek megakadályozzák a Zrt. jogszabálysértő működését.
- [33] A Zrt. jogellenes működésének alapját képezte a felügyeleti szerv felé tett adatszolgáltatásának és belső nyilvántartásainak meghamisítása, vagyis a törvényes működés látszatának kialakítása és fenntartása. Ezért az igazgatósági ülésekről készített jegyzőkönyvek nyilvánvalóan nem tartalmazhattak a jogsértő működést feltáró tényeket, adatokat. A PSZÁF korábbi határozata és a büntető ügyben felvett tárgyalási jegyzőkönyvben szereplő tanúvallomások azt támasztják alá, hogy a Zrt., vagyis annak vezető

tiszttségviselői egy ideig sikeresen leplezték el a felügyeleti hatóság előtt a jogellenes működés tényét. A felperes a Zrt. jogszabálysértő működéséről tudott vagy kellő körültekintés tanúsítása mellett tudnia kellett, így a bírság fizetésére történő kötelezés alól nem mentesülhet.

- [34] A felperes a 18. alszámú jegyzőkönyvvel dokumentált tárgyaláson indítványozta, hogy a bíróság szerezzé be a Zrt. 2012-2015. évi könyvvizsgálói jelentéseit. A bizonyítási indítványnak a közigazgatási és munkaügyi bíróság nem tett eleget, annak mellőzését nem indokolta, ezzel megsértette a Pp. 221. § (1) bekezdés utolsó fordulátát. A Kúria szerint ez az eljárási jogszabálysértés az ügy érdemére lényeges kihatással nem volt, a könyvvizsgálói jelentések a felperes kimentésére alapot nem adhatnak az előzőekben kifejtett jogi álláspontra tekintettel.
- [35] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdését alkalmazva hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [36] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.
- [37] A pervesztes felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes részére felülvizsgálati eljárás költség megfizetésére.
- [38] A feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket szintén a felperesnek kell megfizetnie a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésére figyelemmel. Az illeték összegét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése határozza meg.
- [39] Az ítélettel szembeni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2017. december 6.

Dr. Sperka Kálmán s.k. a tanács elnöke, Dr. Sugár Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Mudráné Dr. Láng Erzsébet s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő